

Srednja muzička škola „Petar Konjović“

Sombor

**Maturski rad iz predmeta:
Savremena MIDI kompozicija i produkcija**

Tema: Produkcija obrade pesme “Svečane bele košulje”

Profesorka: Željka Milošević

Učenik: Ana Demić

Sombor jun 2025.

SADRŽAJ

Uvod

Istorija snimanja zvuka

O muzičkoj produkciji

Snimanje MIDI bubnja

Snimanje bas gitare

Snimanje električne gitare

Snimanje glavnog i pratećih vokala

Edit i miks MIDI bubnja

Edit i miks bas gitare

Edit i miks električne gitare

Edit i miks glavnog vokala

Edit i miks pratećih vokala

Master

Zaključak

Literatura

UVOD

Za izradu ovog maturskog rada odabrala sam pesmu "Svečane bele košulje" koju je napisao Srđan Gojković Gile. Gileta slušam od malena i vrlo mi je drag, svojim radom i delom mi je privlačio pažnju. Sve pesme, pa i njegove sam vremenom i odrastanjem bolje shvatala. Ova pesma je nastala davne 1992. godine, prvenstveno je rađena za film "Crni bombarder". U filmu se provlači priča mladih ljudi koji imaju jarku želju za promenom kako u filmu kažu "trulog" sistema... Ljubav, mladost, bunt i nada za boljim i normalnijim životom se osećala u vazduhu tog vremena. Film sam gledala još kao mala, ostao mi je kao jedan od omiljenih, vrlo rado ga gledam iznova i iznova. Film je režirao Darko Bajić. Fabula je zasnovana na hipotetičkim događajima u Srbiji, fiktivan lik kog zovu "Crni" je voditelj na radio stanici BOOM 92. Glavne uloge igraju legendarni glumci tog vremena: Dragan Bjelogrić (Crni), Anica Dobra (Luna, garažna rok pevačica) i Srđan Žika Todorović (Fleka, radi na radiju sa Crnim). Film u meni budi tople emocije, osećam se vrlo blisko sa svom estetikom filma, i ako sam druga generacija. Koliko god bio star, on i dalje na specifičan način može da opisuje i danasnje stanje u našoj državi.

Pesma je originalno u b-mol tonalitetu. Žanr ove pesme spada pod ex yu rock. Ex yu označava rock muziku koja je nastala na prostorima bivše Jugoslavije. Ova muzika je ostavila snažan i vrlo značajan uticaj na tada mlade generacije u periodu 1970-tih, 1980-tih i 1990-tih. Uključivao je razne pod vrste rock-a, poput klasičnog rock-a i punk-a. Ex yu scena je bila vrlo specifična, uprkos preprekama što se tiče politike, ekonomske krize u državi, inflacije, bendovi su i dalje stvarali i slali jasne poruke svojim slušaocima. Danas se ti isti bendovi i njihove pesme i dalje slušaju i izuzetno poštuju na prostoru Balkana. Oni koji su odrastali uz tu muziku, danas pustaju to svojoj deci, tako i njihova deca odrastaju uz iste bendove, pesme, melodije, fore i ljude sa te scene. Smatram da je to jako lepo, sentimentalno i drago mi je što te stvari vreme ne može nikako da pregazi, prenose se s kolena na koleno.

Odabrala sam ovu pesmu za maturski rad jer je često slušam i veoma mi je draga. Pesmu sam prvi put čula u filmu. Već tada mi se jako dopala kao i sam film sa celokupnom pričom iza njega. U maturskom radu, ovom pesmom sam želela da prikazem kompletan proces produkcije: od odabira pesme, pripreme za snimanje, samo

snimanje, obradu i postprodukciju. Film, i pesma sama po sebi, imala je jak uticaj na mlade u to vreme... poruka je ostala ista. Poruka jeste da budemo slobodni, kreativni, da gradimo svoje stavove i da ih branimo kako znamo i umemo. Uvek se boriti za pravdu.

Izvođači moje obrade ove pesme su: Sabolč Kiss - bas gitara, Vukan Miljuš električna gitara, Vasilija Aleksic i ja - vokali. Snimanje sam izvela u studiju muzičke škole u programu Cubase 12, koristeći mikrofonski AKG Perception 400.

ISTORIJA SNIMANJA ZVUKA

Istorija snimanja zvuka je fascinantna put razvoja od početnih eksperimenata sa zvučnim zapisima, do savremenih digitalnih tehnologija koje danas omogućavaju visokokvalitetnu reprodukciju zvuka. Proces snimanja zvuka je prošao kroz mnoge faze inovacija, koje su omogućile ljudima da zabeleže, sačuvaju i reprodukuju zvuke na različite načine. Istorija snimanja zvuka je svedočanstvo ljudske inovacije i napretka u tehnologiji. Od prvih mehaničkih uređaja do savremenih digitalnih sistema, svaki korak u razvoju snimanja zvuka doneo je napredak u kvalitetu, dostupnosti i kreativnim mogućnostima. Danas, digitalna tehnologija omogućava umetnicima da snimaju, proizvode i distribuiraju muziku sa lakoćom i u visokom kvalitetu, dok streaming platforme i internet omogućavaju trenutnu dostupnost muzike globalnoj publici.

Još u 17. veku postojali su eksperimenti sa mehaničkim uređajima koji su proučavali zvučne talase. 1877. Tomas Alva Edison je prvi uspešno snimio ljudski glas na uređaju koji se zove fonograf. Nakon njega, Emil Berliner je patentirao prvi gramofon koji je omogućio snimanje zvuka na pločama (diskovima), a ne na cilindrima. Njegovi diskovi postali su industrijski standard za komercijalnu proizvodnju snimaka. Ovaj format je omogućio masovnu distribuciju muzike. Nakon 1920. godine mikrofonski je omogućio preciznije snimanje zvuka jer je mogao pretvoriti zvučne talase u električne signale. Upotreba mikrofonske tehnologije omogućila je razvoj prvih električnih snimaka. Prethodni snimci su bili mehanički snimljeni, ali električni proces je omogućio

veću preciznost i kvalitet zvuka. Nakon toga, magnetna traka je postala standard za profesionalno snimanje. Prvi stereo snimci su postali dostupni sredinom 1950-tih. Do tada je zvuk sniman u mono formatu, znači zvučni izvori su bili sabrani u jedan kanal. Početkom osamdesetih Sony i Philips su razvili Compact Disc (CD), koji je brzo postao dominantni format za distribuciju muzike zbog svojih prednosti u kvalitetu zvuka i kompaktnosti. Računarski sistemi za produkciju muzike postali su popularni tokom devedesetih, kada su programi poput Pro Tools i Cubase omogućili digitalnu obradu zvuka na računarima. U ovom periodu, snimanje, miksanje i masteriranje muzike su postali potpuno digitalni procesi, a analogni mediji počeli su da gube dominaciju. U 2000-im godinama, internet i streaming platforme poput Spotify, Apple Music i YouTube promenili su način na koji muzika dolazi do slušalaca. Digitalni formati poput mp3 postali su dominantni, jer su omogućili brz i jednostavan prenos muzike. Tehnološki napredak doveo je do toga da mnogi muzičari danas mogu snimati i proizvoditi muziku kod kuće koristeći profesionalne alate poput DAW (digital audio workstations), mikrofone i sample.

O MUZIČKOJ PRODUKCIJI

Muzička produkcija je proces koji obuhvata komponovanje, aranžiranje, snimanje, miks i mastering. To je kreativni i tehnički proces koji uključuje više faza, a cilj je da se stvori zvučni proizvod koji zvuči profesionalno i šalje određenu poruku i emociju slušaocu. Predprodukcija je faza planiranja, pripreme i istraživanja pre nego što se započne snimanje. U ovoj fazi se postavljaju temelji za sve što dolazi kasnije. Pod ovu fazu spadaju i razvijanje ideje i koncepta, aranžiranje, izbor studija i muzičara, demo snimci. Nakon toga dolazi snimanje. Ovo je faza u kojoj se fizički snimaju svi delovi pesme. Snimanje je obično najizazovniji deo jer zahteva preciznost. Svaki element pesme se snima u studiju, bili to vokali, bubnjevi, gitare. Za komplikovanije pesme se često prvo snimaju osnovni delovi. Ponekad se desi da se namerno snimaju različite verzije jednog dela kako bi se postigao najbolji zvučni rezultat. Aranžman je deo predprodukcije, tokom snimanja i produkcije može doći do dodatnih promena. Nakon što su svi delovi pesme snimljeni, dolazi na red miksanje, što je proces u kojem se svi elementi pesme usklađuju kako bi zvučali ujednačeno i harmonično. U miks fazi

se podešavaju jačine svih instrumenata i vokala tako da se postigne idealan balans. Mastering je finalni korak u produkciji, gde se pesma ili album dovode do visokog kvaliteta i pripremaju za distribuciju. Mastering inženjer koristi alate kao što su kompresija, EQ, limitiranje i stereofonija kako bi pesma zvučala dosledno i profesionalno na svim uređajima za reprodukciju. Sve pesme u albumu se usklađuju u pogledu nivoa zvuka i tonaliteta, kako bi album imao ujednačen zvučni karakter. Mastering uključuje i pripremu pesme u formatima poput wav, mp3, FLAC i za različite distribucijske platforme (CD, vinil, streaming). Finalna faza jeste distribucija i objavljivanje u kojoj se završeni proizvod postavlja na tržište. Pesma ili album se distribuira putem različitih kanala, uključujući CD, diskove, kao i digitalne platforme kao što su Spotify, Apple Music, YouTube, i drugo. Promocija pesme ili albuma putem društvenih mreža, radijskih stanica, video spotova, turneja i drugih marketinških kanala kako bi se povećala vidljivost i doseg pesme. Svaka od ovih faza je ključna u procesu stvaranja kvalitetne muzike. Producenti, muzičari, inženjeri zvuka i drugi profesionalci u industriji često rade zajedno kako bi osigurali da finalni proizvod bude što bolji.

Uloga muzičkog producenta:

Uloga muzičkog producenta je ključna u procesu stvaranja muzike, jer producent često vodi celokupnu produkciju pesme ili albuma od početka do kraja. Producent je, zapravo, kreativni i tehnički lider koji usmerava umetnike i tim prema željenom zvučnom rezultatu. Uloga producenta može biti vrlo raznolika i obuhvata širok spektar zadataka, od kreativnog oblikovanja pesama, do tehničkih aspekata snimanja i postprodukcije. Producent je često odgovoran za realizaciju vizije pesme ili albuma. On pomaže umetnicima da razviju zvučni identitet, da odaberu pravi pravac i stil muzike, i da odluče kako će pesma zvučati na kraju. Njegov posao jeste da oživi pesmu i da joj bude prvi slušalac. Producent mora dobro da osluškuje i da bude upoznat sa svim žanrovima i da sluša kako novu tako i staru muziku, što ja mislim da je predivan posao. Njegova uloga je takođe na visokom zadatku, on mora da omogući pesmi kvalitetan zvuk, dobru atmosferu a da poruka ostane kakva je namenjena. Psihologija je vrlo važna takođe, producent mora da prepozna preterivanje od strane izvođača koji ima potencijal da iz najbolje namere zapravo pogorša kvalitet pesme. Tako producent mora da je odbrani i od samih izvođača, da kaže svoje mišljenje, da predloži da se nešto doda, promeni ili izbac, i tako sačuva jak potencijal kvalitetne pesme, albuma.... on vrlo često sarađuje sa muzičarima i pevačima, pomažući im da na najbolji mogući način izvedu pesmu. Često

to podrazumeva i motivaciju upućenu izvođačima ili rešavnje kreativnih nesuglasica. Producent može testirati različite zvučne efekte, stilove i instrumente kako bi ostavio jedinstven, unikatan pečat. Producent preuzima odgovornost za organizaciju celokupnog produkcijskog procesa, što uključuje i koordinaciju različitih timova i resursa. Producent postavlja raspored snimanja i mora biti izuzetno organizovan, on priprema esije i obezbeđuje da svi zadaci budu obavljeni na vreme. Producent nadgleda snimanje u studiju, donosi odluke o tome šta se snima, kako se snima i kada završava. Takođe on bira studio za snimanje, kao i druge profesionalce kao što su inženjer zvuka, muzičari, aranžeri i drugi članovi produkcijskog tima. I ako muzički producenti nisu nužno inženjeri zvuka, mnogi od njih imaju duboko tehničko znanje o snimanju, miksanju i produkciji muzike, on može biti aktivno uključen u snimanje, miksanje i kreativnu obradu zvuka. Producent može biti direktno uključen u proces miksanja, koji obuhvata ujedinjavanje svih snimljenih elemenata (vokali, instrumenti, efekti) i njihovo balansiranje kako bi pesma zvučala profesionalno. Takođe, on pomaže da se izbalansiraju različiti elementi pesme, kao što su vokali i instrumenti, kako bi se stvorio željeni zvučni doživljaj. Dodavanje efekata i finalizacija zvuka, tu se mogu koristiti različite alatke kao što su kompresija, ekvilajzer, reverb... kako bi poboljšali zvuk pesme. Nakon što su svi snimci gotovi i pesma je izmešana, producent može učestvovati u procesu masteringa, koji je finalna obrada zvuka pre nego što pesma postane spremna za distribuciju. Producent može raditi sa inženjerom za mastering kako bi pesma dobila finalni zvučni oblik, osiguravajući da zvuči dobro na svim uređajima. On može doneti poslednje odluke o tome kako će pesma zvučati na finalnom produkcijskom nivou. U mnogim slučajevima, producent se bavi i aspektima menadžmenta projekta na kom se radi, kao što su budžet, ugovori, prava na muziku i obezbeđivanje svih potrebnih resursa. Producent pomaže u praćenju troškova, obezbeđivanju sredstava i održavanju sredstava i održavanje produkcije u okviru budžeta. Producent može raditi na razvijanju karijere umetnika, nuditi savete u vezi sa njihovim kreativnim putem ili čak pomagati u odabiru sledećeg singla ili albuma. Muzički producent je često centralna figura u komunikaciji između svih članova produkcijskog tima, uključujući inženjere zvuka, aranžere, muzičare, menadžere i izdavače. On ili ona mora da koordinira tim, rešava nesuglasice i održava produktivnu i kreativnu atmosferu.

SNIMANJE MIDI BUBNJA

Za reper sam koristila snimak pesme sa You Tube-a, studijsku verziju. Tempo pesme je 117 bpm, tonalitet je b-mol. Pesma ima sledeću strukturu: uvod, strofa, refren, strofa, refren. Pesmu sam malo skratila i izbacila neke refrene, ostavila sam suštinu i svu lepotu koju ova pesma nosi. Ispisala sam ručno jednostavan ritam za pocetak, u uvodu nema bubnja osim dva takta same činele. Prvo sam ispisala kik, koji mi je došao na svaku drugu dobu u 4/4 taktu. Sner sam iskucala da mi svira osminu note na svaku dobu. Taj jednostavan ritam sam kopirala kroz celu pesmu, kasnije sam samo dodavala ukrase na delovima gde mi sledi refren, ispisala sam dva različita prelaza koja su se najljepše uklapala. Koristila sam VST Superior Drummer (slika 1.). Bubanj mi je bio najlakši za izradu, takođe vrlo zanimljiv. Uvek sam nešto menjala kod njega, uglavnom odabir činela, tomova ili snera. Imala sam jako velik izbor različitih boja zvukova samog bubnja sve ukupno. Pronašla sam ono što sam htela, bubanj je ispao lepo, korektno, na neki način toplo.

slika 1.

SNIMANJE ELEKTRIČNE GITARE

Gitara je snimana po pilotu, koristili smo MOOER GE 200 Amp modelling and Multi Effects pedalu koja u sebi ima wah efekat. Nije sve išlo po planu, što je u ovoj struci skroz normalno, to su izazovi i prepreke sa kojima se svakodnevno susreću svi producenti, pa i ja na svom maturskom radu. Gitaru sam snimala dva puta, prvi put wah nije bio dobar ritmički, naravno ne želim da zvuči perfektno i robotizovano, ali ritam i melodija su osnove koje se podrazumevaju da moraju biti precizne. Pod dobrim producentom smatram njegovu snalažljivost sa onim što zna i ima. Zamolila sam svog druga da ponovo dodje u školski studio da snimimo gitaru bolje, vrlo rado je prihvatio i došao. Na žalost, prepreke su se samo nizale, rešim jedan problem, pojavi se novi. To me je jako plašilo, mislila sam da nikad neću snimiti sve. Pamtim reči profesorke Željke: “Isplivajte iz problema”. Kada je Vukan raspakovao gitaru, povezao je sa pedalom, pa je pedal uključio u zvučnu karticu, čulo se glasno šuštanje i zujanje koje je mnogo je smetalo. Pokušali smo bez pedale, direkt clean gitara u karticu, i dalje je šuštal. Prebacili smo projekat na profesorkin USB flash kako bi prebacili rad na drugi kompijuter u režijsku sobu, morali smo proveriti da li je možda neki problem u DAW sistemu baš na tom kompijuteru. Kada smo to uradili i uključili gitaru ponovo, šuštanje nije prestalo. Menjali smo kablove, pomislili smo da možda neki magneti smetaju i ometaju signal, ponovo smo isključili pedal. Konačno, šuštanja više nije bilo. Ali sada nemam wah efekat, a pesma je bas karakteristična po takvoj gitari. Tražili smo wah efekat na internetu, svaki se naplaćivao. Vukan, pošto je gitarista, poznaje bolje gitarske efekte od mene, i uspeo je da pronadje wah pedal na Amplitube 4. Skinuli smo ga i uvezli u projekat. Snimali smo tako što bi Vukan svirao, a ja bih ručno, kompijuterskim mišem, pomerila pedal i pravila wah efekat. Nastaje sledeća komplikacija: wah ne ostaje upisan, čuje se wah efekat dok on svira i dok snimamo, ali kada zaustavim snimanje, pustim traku da čujemo sta smo snimili, wah-a nema. Pronašli smo rešenje i za to, snimili smo clean celu gitaru a ja sam kasnije wah ispisala uz pomoć automatizacije. Prvo je snimljen uvod, solo koji kasnije ide kroz celu pesmu, uvod je ad libidum, što znači da taj deo pesme nema tempo ali je u ritmu. Posle drugog takta upada druga gitara koja je zapravo prateća gitara solo gitari. Arpeđo akordi. Kada se završi uvod, arpeđo je u tempu i drži ritam, strofa je arpeđo, refren je klasično sviranje akorada. Solo gitara prati ritam i tempo arpeđo gitare, na samom kraju ima blago

usporavanje i odlazi u fade-out. Gitari su pojačane visoke frekvencije onoliko koliko sam mislila da treba da bude, želela sam da zvuči prijatno ušima. Pre nego je gitara bila gotova, slušala sam je prvo na profesionalnim zvučnicima u školskom studiju, zatim na svom telefonu, pa čak i u kolima preko AUX-a. Tako sam najbolje znala šta želim od gitare kakvu imam, radila sam šta sam mogla i znala. Naravno kako to uvek biva u našoj školi, konkretno na našem smeru, mi đaci uvek slušamo zajedno jedni drugima radove i delimo savete i mišljenja. To mi je mnogo pomoglo, dobila sam dobre savete koje sam primenila na svom radu. Gitara solo je automatizacijom pomerana po panorami levo, desno, isključivo samo jednom, tačno pre poslednje strofe i refrena. Kako se wah amplituda šeta intonativno gore, dole, tako sam je stavila samo jednom da ona ide levo, desno. Smatrala sam da bi gitara izgubila jačinu da je takva kroz celu pesmu, panorama je odlično legla baš tamo gde sam je ispisala.

SNIMANJE BAS GITARE

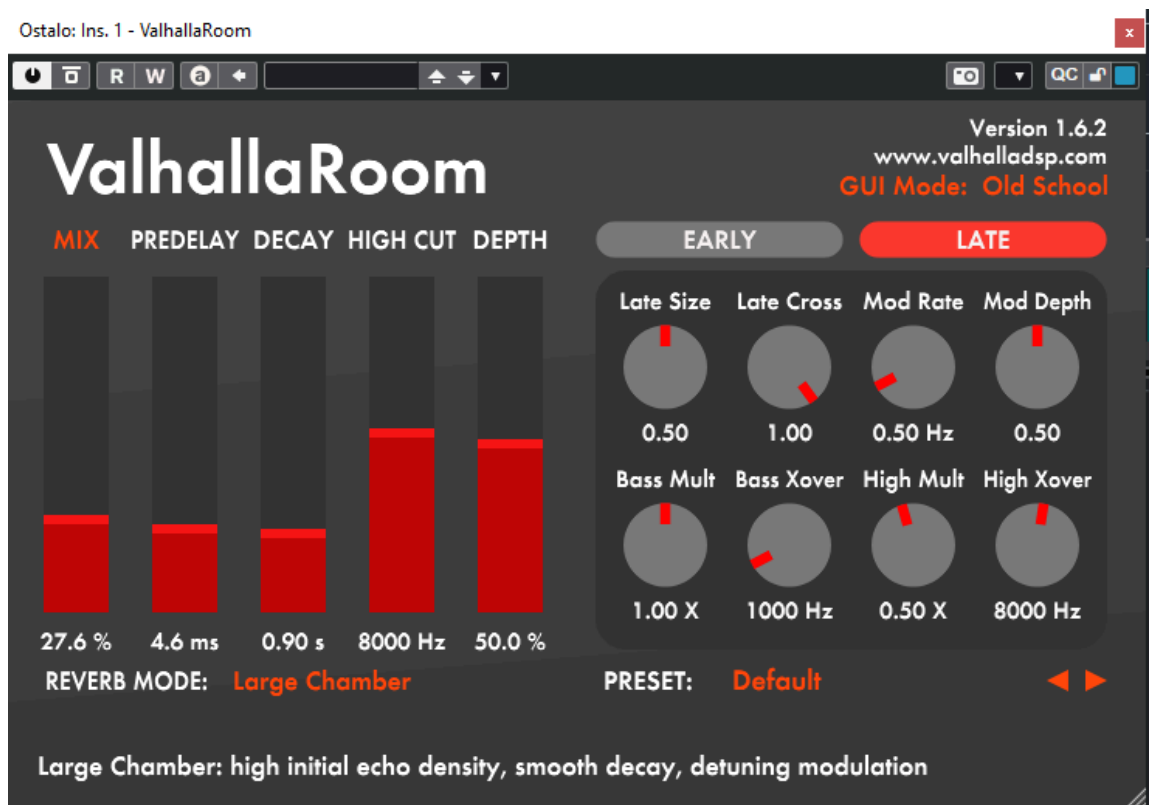
Bas gitara mi je bila najzanimljivija za snimanje, moj drug Sabolč je uspeo skoro sve odsvirati iz prve. Bas gitara je snimana takođe direkt u zvučnu karticu. U uvodu se čuje samo na svaku prvu u taktu, ali kako kreće prva strofa, tu sam bila voljna za saradnju da on sam improvizuje i dodaje šta misli da bi lepo zvučalo. Uglavnom smo se lepo slagali oko odluka gde i šta dodajemo, bas deonica u mojoj verziji ove pesme je pokretljiviji i ima više akcije. Na samom kraju pesme, bas takodje usporava i ima flazolet kao poslednji ton koji svira. Odlazi u fade-out. Bas sve ukupno, zaokružuje pesmu na svoj neki originalan način, upotpunjuje je svojom dubinom.

SNIMANJE GLAVNOG I PRATEĆIH VOKALA

Vokale smo pevale Vasilija i ja, na moju sreću, njoj se svidela pesma i lepo je savladala za kratko vreme, posto je nije nikad pre cula dok joj je ja nisam pustila uz pitanje da mi peva na maturskom radu. Snimila sam vokale kondenzatorskim AKG Percepcion 400 mikrofonom, postavila sam ga prvo u visini mene, stavila sam na njega pop filter i otpevala na prvu, čisto da bi Vasiliji bilo lakše otpevati psmu koja joj nije toliko poznata. Znala sam kako se oseća, nije bas mogla biti sigurna u sebe i pustiti sav glas baš iz te nesigurnosti. Smatrala sam da će joj tako biti lakse, i bilo je. Naravno nisam nista snimila iz prvog take-a, ali strpljenje i lepa atmosvera su mi ulivali nadu da ce sve ispasti najbolje moguće. Kada je Vasilija otpevala svoje, slučajno sam pustila moju i njenu traku u isto vreme, zvučalo je vrlo skladno, svidelo mi se kao i profesorki. Obrisala sam svoju traku i uključila ponovo snimanje, otpevala sam uz nju tačnije Na samom kraju refrena, poslednji put, u unisu sam ja otisla na tercu dole. Na poslednjem refrenu sam snimila nju kako peva terce, tako da poslenja rec “nestajem” je otpevana u akordu. Kad je to lepo snimljeno, završeno, ulazila sam u traku po traku i sluala svaku ponaosob sa ostatkom instrumenata. Svaku sam isla ispravljati u varioaudiu, nij bilo velikih falševa, ona je odličan i tačan pevac, ali je na nekim mestima bila klimava, obe smo, skroz normalno i lako za odraditi. Kada sam to završila onda sam seckala uzdahe koji su preglasni i mljaceve koji smetaju. Uskladila sam nas unis da svaki put počinje isto, da nema kašnjenja kod mene u odnosu na nju ili obrnuto. Naravno neke udahe sam ostavila da bi zvučalo prirodno i toplo, ne kao da su pevali roboti.

EDIT MIDI BUBNJA

Nakon završenog i ispisanog bubnja, shvatila sam da se kick čuje tiše naspram ostatka pa sam ga pojačala. Postavila sam na celokupan bubanj reverb Valhalla Room sa vremenom reverberacije od 0.90 ms smiksano na 27,6% (slika 2.).

slika 2.

EDIT GITARE

Gitara je snimljena i iseckana tamo gde treba da bude. Izbacila sam delove koji su bili falš ili van ritma. Uskladila sam glasnoće između ostatka traka u projektu. Kada mi je gitara zvučala savršeno i prijatno, nije mi se svidela baš najbolje njena boja. Htela sam od nje izvući toplinu ali da ostane u svom fazonu koji ona nosi.

Imam posebnu traku za solo, na tu traku je stavljen Fab Filter Pro Q3, postavljen je low cut, izraženo je 6095 Hz na 3.02 dB. Tim sam dobila čist i prodiran zvuk (slika 3.).

slika 3.

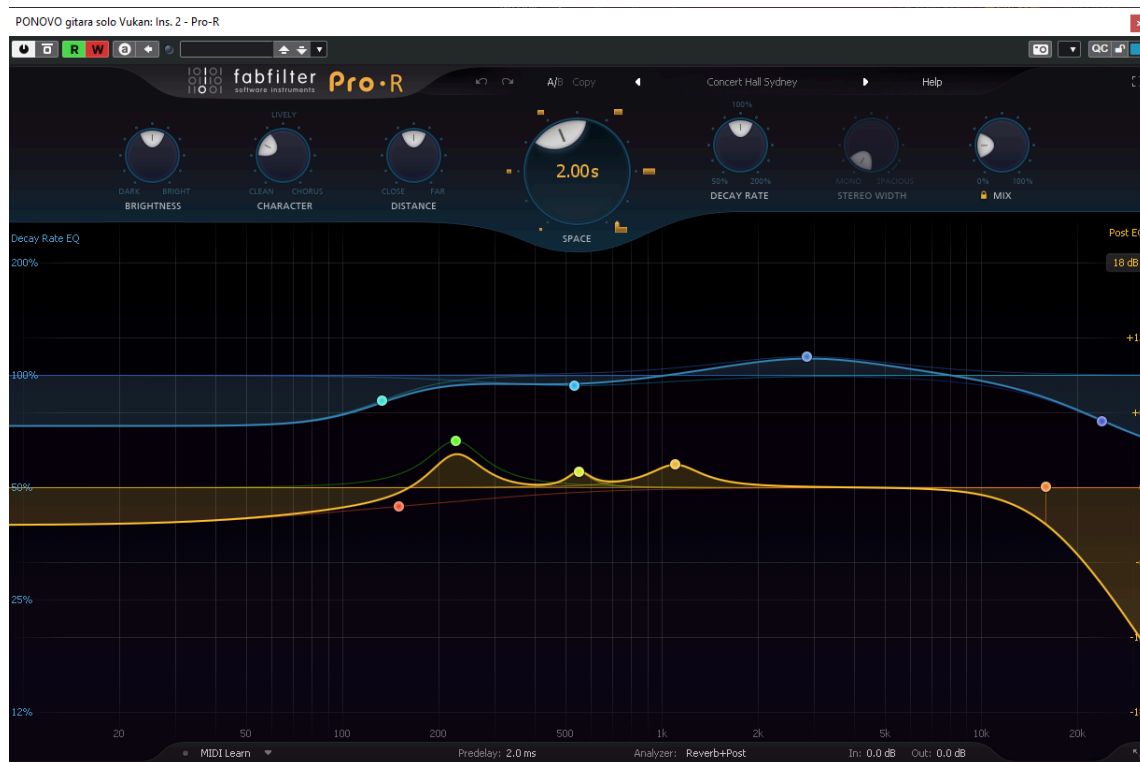
Pošto sam i solo morala deliti na dve trake, na drugoj je uvezen AmpliTube 4 (slika 4.).

vukan gitara ponovo arp: Ins. 1 - AmpliTube 4

slika 4.

Sledeće po redu jeste Fabfilter Pro R. Tu je postavljen Bell, koji postepeno izražava 2870 Hz i polako pada na dole. Takođe pre te tačke, sasečene su malo niske frekvencije, dok su bile tu, gitara je zvučala na neki način čudno, prljavo (slika 5.).

EDIT BAS GITARE

Najmanje posla sam imala oko bas gitare, baš jer je od samog početka zvučala odlično. Za nju sam najmanje brinula, nisam imala ispravljati skoro ništa. Morala sam je iseckati na tri, četiri mesta i to je sve. Postavila sam kompresor sa tresholdom na -15 dB, ratio 2:1, brzim attack-om i srednje brzim release-om (slika 6.).

slika 6.

EDIT GLAVNOG I PRATEĆEG VOKALA

Pošto su vokali snimljeni relativno brzo, to me je motivisalo da ih odmah i editujem. Iseckala sam sve mljaceve i uzdahe koji su bili previše. Naravno ostavila sam one koji su bili tu prirodno i nisu smetali tokom slušanja. Pošto smo vokale pevale moja drugarica Vasilija i ja, intonativno nije bilo nekih velikih falševa ali sam svakako ispravila mikro falševe u vari audiu. Vasilija peva glavni vokal, terce u poslednjem refrenu a ja pevam unis sa njom, isto što i glavni vokal, i sve što se trebalo otpevati tercu

dole, što se dešava samo par puta. Naše boje su vrlo slične, ali ja tiše pevam od nje pošto nisam školovana za pevanje i nemam tehniku poput nje, mrvicu sam pojačala svoj vokal kako bih ga uskladila sa njenim. Potom sam napravila grupnu traku na koje su poslate tri trake vokala, tako sam automatski stavljala sve od jednom na sva tri vokala što sam i želela.

Na vokale sam prvo po redu stavila Fabfilter Pro C, on je stišao sve što se čulo preko tačke koju sam ja označila. On je napravio lepu dinamiku, seče da tako kažem sve što je bilo glasnije od 20 dB (slika 7.).

slika 7.

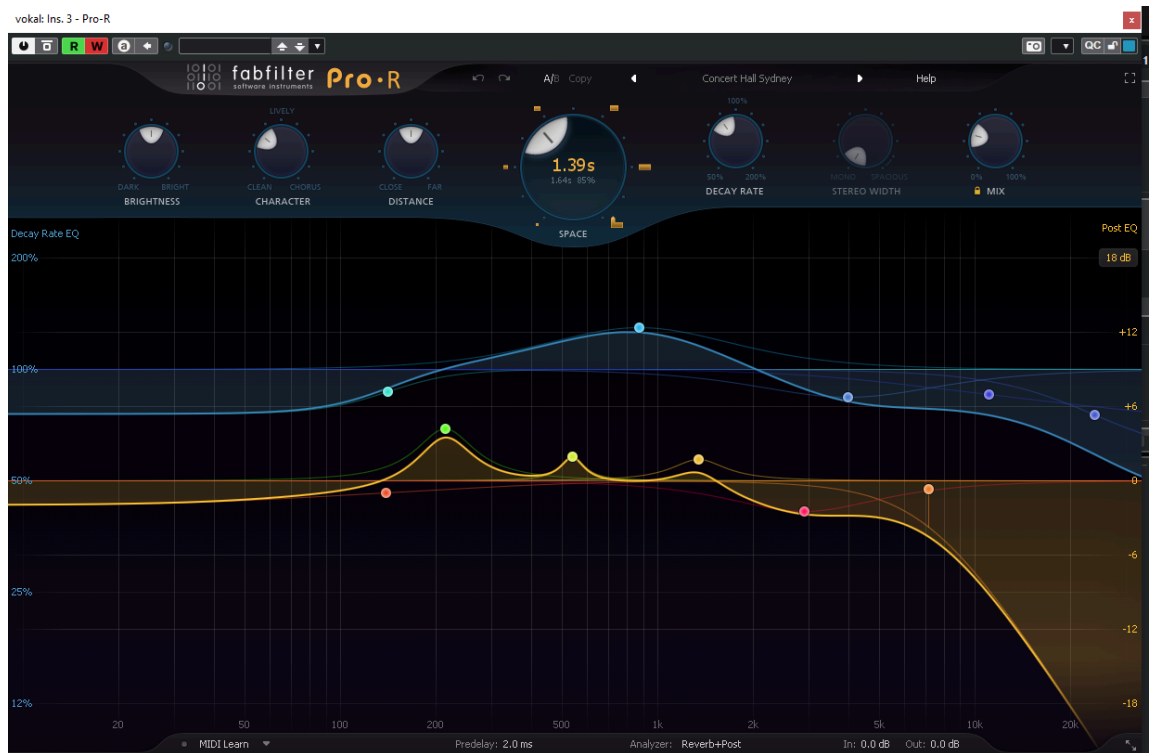
Sledeće po redu je došao Fabfilter Pro Q3 ekvilajzer. Pošto su u mom glasu dosta izražene niske frekvencije, smanjene su visoke toliko da moj glas dobije izražaj na onome što je lepo kod njega. Stavljen je high cut. Kod Vasilije je obrnuta priča, kod nje su izražajnije neke visoke frekvencije ali idalje u stilu jednog lepog alt glasa. Tako su njoj sasečene malo niske a izražene srednje i visoke. Stavljen je rakode i low cut ispod 50 Hz.

slika 8.

Eksperimentisala sam sa bojom zvuka dok nisam pronašla ono što želim da izvučem od vokala. Nisam bila sigurna šta želim da izvučem iz njih, kako je vreme odmicalo, korak po korak znala sam kako ne želim da zvuči. Tako sam došla do onoga šta želim i to mi se dopalo. Najbitnije mi je bilo da zvuče razumno, što sam donekle i postigla.

Ovde imam dva high cut-a jer su neke određene frekvencije baš probadale uši. Na ovom Fabfilter Pro R je izraženo 875 Hz na 12 dB. Sasečene su frekvencije iznad 23794 Hz na 0 db. Tu je boja niskih frekvencija dobila na širini, otvorila je pesmu (slika 9.).

slika 9.

ZAKLJUČAK

Sve ukupno, moje školovanje je bilo pametno, od samog odabira škole i smera pa do toga koliko sam imala sreće da upoznam sve ljude, čak i profesore. Naučila sam mnogo toga za četiri godine, pogotovo da ne treba da odustajem. Inače sam osoba koja sve što može da odloži, to i odloži. Na smeru dizajn zvuka to nije tako. Imamo određen broj časova nedeljno, što znači da smo ograničeni vremenom, a uvek smo želeli odraditi mnogo dobrih grupnih projekata. I jesmo, baš jer smo naučili ceniti i dobro organizovati vreme. Moj rad je za sad, nešto najboljeg kvaliteta što sam ja ikada uradila, ponosna sam na njega. Verujem da će svaki sledeći biti još bolji. Kroz ovaj rad sam videla koliko sam napredovala. Uvek može bolje, zato težim ka tome. Shvatila sam koliko volim provoditi vreme u studiju, zahvalna sam na svemu što sam doživela u istom. Hvala profesorici Željki Milošević i profesoru Goranu Kuliću na predavanju svih lekcija na toliko specifičan način, da sam većinu toga mogla zapamtiti odmah na licu mesta. Moram spomenuti i slobodu kreativnosti koju su nam pružili i naučili nas kako da se izrazimo kao muzički producenti u najkvalitetnijem izdanju. Hvala mom društvu iz odeljenja sa kojima sam provodila sate u studiju snimajući, pevajući, smišljajući ideje za nove radove ali i zbližavanju. U tom studiju sam stekla prijatelje za ceo život. Ova struka spaja ljude, i to me mnogo veseli, jednog dana ćemo stvarno postati kolege, i ako sada već jesmo ali samo u našim šalama. Rad i ako je imao poteškoće, uživala sam u svakom delu posla koji sam obavila, iz svake greške sam naučila nešto novo. Za kraj, ponosna sam što sam muzičar, što sam dizajner zvuka, producent i deo ove struke. Moje školovanje se završava na najlepši mogući način. Da mogu da vratim vreme, sve bih isto uradila.

LITERATURA

Gordić, Ljubinko i Maljković, Zdravko STEREOFONIJA TEORIJA I PRAKSA SRA (Stereo Recoding Angle) u snimanju muzike, 2.izd. - Beograd

OpenAI. *ChatGPT*. OpenAI, 17 Nov. 2024, <https://chat.openai.com/>

https://www.youtube.com/watch?v=3kmFXm91_J4&t=3s&pp=ygUkYmxhemUgc3R1ZGlvIGtvIGplIG11emlja2kgcHJvZHVjZW50

https://sr.wikipedia.org/sr-ec/%D0%9C%D1%83%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B8_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%83%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%82